

תורה ממרום- פרשת בראשית

אדם עפר מהאדמה

מאת : עזרא מרום

בס"ד

בבריאת האדם אנו רואים הבחנה ברורה בין הגוף לנפש . תחילה נברא הגוף של האדם שנאמר: "ויצר ד' אלוקים את האדם עפר מן האדמה" ורק אחר כך "ויפח בו רוח חיים", נפח בו נשמה. לעומת זאת כל הברואים האחרים נברא גופם ונפשם בבת אחת : יצורי המים, חיות היבשה והעופות. אצל האדם בולטים שני קצוות מנוגדים : גוף האדם נברא מהדבר הנחות ביותר- עפר מהאדמה ואילו נשמתו באה מהמקור הגבוה ביותר, מהקב"ה בכבודו ובעצמו "ויפח באפיו רוח חיים" ועל זה אומר הזוהר הקדוש "מאן דנפח, מתוכיה נפח". פער זה בין גוף האדם לבין נפשו משקף את שני הקצוות המנוגדים שבאישיותו. מצד גופו יש לו נטיות בהמיות ועלול לרדת בדרגה רוחנית שפלה עד לעפר, אך מצד שני יכול להתרומם למדרגות גבוהות מאד עד השמים כמאמר הגמרא במגילה ט"ז שם מסופר שזרש אשתו של המן אמרה לו : "אם מזרע היהודים מרדכי אשר החילות לנפול לפניו - לא תוכל לו כי נפל תיפול לפניו" דרש ר' יהודה בר אלעאי שתי נפילות הללו למה? אמרו לו אומה זו משולה לעפר ומשולה לכוכבים כשהן יורדים, יורדים עד עפר וכשהן עולים, עולים עד לכוכבים "אם כן, ישראל נמשלו לעפר ולכוכבים בשני מצבים: הם עשויים לעלות לגובהי מרומים עד הכוכבים או לרדת לשפל הנמוך ביותר- עד העפר!".

החיבור בין גוף האדם לבין נפשו הוא פלא תמידי שרק הקב"ה יכול לחוללו. בחיבור זה יכול האדם להשליט את כוחות הנפש על הגוף . לפי החסידות האדם צריך להשליט את המח על הלב, את השכל על הרגש. במצב כזה מגיע האדם לדרגת "מלך" ראשי תיבות = מַח, לֵב, כְּבֹד. אם יקרה ההיפך והרגש יגבר על הלב האדם יגיע לדרגת "למך", ראשי תיבות = לֵב, מַח, כְּבֹד כאשר המח מבטא את השכל, הלב-את הרגש והכבד את התאוות.

ההסבר לעובדה שגוף האדם נברא דוקא מהעפר, מהדבר הנחות ביותר, הואיל שמטרת בריאת האדם לרומם את העולם ולהחדיר קדושה בתוך החול הגשמי. אילו האדם היה נברא מחלקיו הנעלים של העולם לא היה יכול לרומם את חלקיו התחתונים. לכן נברא גופו מעפר הארץ, מהרובד הנמוך ביותר של הבריאה, כדי שבהתעלותו הרוחנית ירומם גם את העולם.

לסיכום, נחיתות גופו של האדם שנברא מעפר היא דוקא ממעלותיו כי ע"י כך מקדש את החול. בחסידות מבואר הפסוק: "בכל דרכיך דעהו" דעת מלשון התקשרות וחיבור כמו שנאמר על האדם: "והאדם ידע את חוה אשתו" . כשיהודי אוכל לשם שמים כדי שגופו יתחזק לעבודת ד' הוא מעלה לקדושה גם את האוכל. אותו דבר גם בשינה ובכל דבר גשמי שנעשה למטרה קדושה של עבודת השם ולא רק להנאות הגוף. העובדה שהיהודי יכול להתעלות ולהתקדם מעמידה אותו בדרגה גבוהה יותר אפילו מהמלאכים שהרי המלאכים נקראים עומדים כמאמר הכתוב בישעיהו פרק ו : "שרפים (=מלאכים) עומדים ממעל לו " והקב"ה אומר לזכריה הנביא: "ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה". לעומתם היהודי הוא במצב של הליכה" אם בחוקתי תלכו". עלינו לדבוק בדרכיו של אברהם אבינו והיות מעלין בקדש שהרי הוא נצטוה "לֶךְ" דהיינו לתקדם ותתעלה ואל תדרוך במקום !